

Piotrowo_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	obornicki	
Gmina	Ryczywół	
Miejscowość	Piotrowo	

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	14.09.2013 r.	Miejsce wykonania	Dom informatora
Czas trwania	40:00	Forma i wielkość	Plik audio: 54,8 MB
Przeprowadzający	P.B.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
RY_PIO_001	M	84 lata		

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	Jak pamiętam Piotrowo Piotrowem było i jest, a w czasie okupacji było Bayerdorf.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	Jedynie taka nazwa, tutaj było kiedyś na łąkach pod lasem gospodarstwo. I starszy gość poszedł na polowanie, wchodził na drzewo i nie zabezpieczył sobie broni i za gałązkę zahaczył i zabił się i za to nazwali to miejsce kara boska. To był Niemiec. To jest między Skrzetuszem a Piotrowem, kawałek od torów po prawej stronie szosy.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Są bagna, takie małe łąki torfowe po lewej stronie. Takie bagna jak kiedyś tam torf kopali. Rzeczka płynie Kończak, Fliska mówili, Tu są dwa cmentarze, ale niemieckie, nawet były trzy.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	Tego nie pamiętam.
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1.	<p>św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)</p> <p>Tego nigdy nie było. Były potańcówki na Wielki Len, ale takie wieczorki na andrzejki to nie.</p>

2.	św. Marcina/11 listopada	Tutaj jest taki zwyczaj pieczenia rogali. Zawsze jest taka legenda, że się pieką te rogalce na św. Marcina.
3.	Adwent	Brak informacji.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	Tu się takie coś nie dzieje, jedynie to Ryczywół. Bo Św. Mikołaja kościół jest wyświęcony, pod nazwą Św. Mikołaja. To są dwa odpusty i św. Anny.
5.	Wigilia	Musiało być 12 potraw, Ryba pieczona, kapusta, śledź, pierogi jak najbardziej, zupa rybna, makielki, kutia żona pochodzi ze wschodu i jak chce to zrobi tą kutię, ale mnie to za bardzo nie smakuje. Makowiec oczywiście, pierniki. Wigilia jest postna. Opłatkiem się łamiem, życzenia się jeden drugiemu składa, dodatkowe nakrycie też jest i siano pod obrusem.
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Przygrzewa się to co jest na wigilię.
7.	Sylwester/Nowy Rok	Przed wojną nie pamiętam, żeby sylwestry były, takie uczty. Po wojnie dopiero takie babskie bale jak nazywano, ale na terenie Piotrowa nie, w większych Połajewo, Ryczywół. Oczywiście jeden drugiemu bramy wystawiał. Pamiętam w czasie okupacji taki był Niemiec na środku wsi, miał taką stodołę, to mu wzięli konny wóz wnieśli na tę stodołę. I zostawili wóz jakby do zaprzęgu gotowy. Palenie ognisk w Nowy Rok. Parę snopków słomy spalili na pożegnanie starego roku. To się działo jak mały byłem, a od 50 lat już nie ma. Bramy to jeszcze ściągają, jeszcze chłopaki mają ten zwyczaj.
8.	Trzech Króli	Tu nie.
9.	Kolędnicy	Chodzili i śpiewali kolędy, kolędnicy w Ryczywole, tu nie.
10.	MB Gromniczej	To było pierwsze miejsce jak była burza, to gromnica była zapalona. I przez cały okres burzy się świeciła. Dzisiaj już to zanikło, już młodzież nie wprowadza tego.
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	Muszą być pączki, jak nie upieką to się kupi.
12.	Topienie Marzanny	No było topienie Marzanny, ale tutaj taki lichy rowek, nie ma gdzie topić. W stawie przeważnie strażackim.
13.	Środa Popielcowa	post i sypanie głowy popiołem. Pamiętam jak przyczepiali worki z popiołem, było takie coś.
14.	Śródpoście	Teraz tradycji takiej nie ma, owszem olej to się kupi. Ale taka tradycja jak ja pamiętam, to był śledź i olej, na czas postu to nie

		było mięsa w ogóle. Kiedyś się jechało do Wągrowca, tam była taka olejarnia prywatna, i każdy wziął tego maku, rydzu czy lnu [olej] i na oczekaniu zaraz to dostał. Z 10 l oleju przywieźli i przez cały post starczyło. To z chlebem, z ziemniakami dłubanymi, nie struganymi, czyli gotowane ze skórką.
15.	Niedziela Palmowa	Palmy z wierzby. Poświęcone i wisi cały rok, potem się spali. Poświęcone nie wyrzuca się na gnój tylko pali.
16.	Triduum Paschalne	Brak informacji.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	W koszyku jajka, chleb, kiełbasa, potrawy mięsne, szynka. Malowanie pisanek było, ale też już zanikło. Zajaczek to obowiązkowo. Trzeba było gniazdo zrobić w ogrodzie czy gdzieś na kupce gałęzi, trzeba było włożyć trochę siana i tam było składane każdemu dziecku słodycze, czekolady, pomarańcze.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	W pierwszy dzień świąt to dyngowane było mężczyźni, a w drugi dzień świąt dyngowane były panie czy panny. Chodzili z dyngusem od chaty do chaty, i dostał jajko albo pieniądz. Przed wojną, bo teraz to zanikło. Dyngowanie z różgą brzoową, to jest lany poniedziałek i dyngus.
19.	Zielone Świątki	To już też zanika. Zmienili to na roboczy dzień. Było majenie brzozą, takimi łabuziami i takie baze brązowe i to było strojone każdy dom, bo przed wejściem do domu, każdy dom obstawiony, a teraz to już nie ma.
20.	Boże Ciało	Tu w Radomiu była procesja w kościele na BC i w koło Radomia szli, szła procesja. A teraz ten ksiądz co teraz przyszedł, to powiedział że to nie jest kościół, tylko filia i w tym się nie obchodzi BC. Tylko msza normalnie, a BC obchodzone jest w Połajewie w parafialnym kościele. Od 6 lat nie ma. U nas był zawsze ołtarz ubierany. Oktawa BC każda wioska obstawia codziennie dookoła kościoła taką procesję robią. Na koniec oktawy święcenie wianków.
21.	św. Jana	Tego nie.
22.	MB Zielnej	Wianuszki no i jest, poświęcone.
23.	MB Siewnej	Ziarna, jak wioski zanoszą do kościoła poświęcą te ziarna które mają być wysiane. I rolnikom się rozdaje, każdemu torebkę. Z wioski jest delegacja, w jakimś pojemniku się niesie zboże, święci i wkłada do woreczków.

24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Brak informacji.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	Nie pamiętam.
2.	Ślub i wesele	Obowiązkowy Polter, kiedyś to szkła i różny złom i blachy, różne się nosiło i się tłukło. Dzień przed weselem było a teraz robią te poltry tydzień przed. Żeby przed weselem nie było tego sprzątanania. Kiedyś czytali telegramy, a teraz nie czytają, tak nie widać żeby czytali. Owszem telegramy się nosi ale każdy w domu dopiero przegląda. Jak ja jeszcze ślub brałam, to jeszcze było czytanie, 50 lat temu.
3.	Śmierć i pogrzeb	Trzeba było usypać z ziemi i na tę ziemię się kładło, prześcieradłem nakryte. Przez ten okres kiedy był w domu, to był różaniec. A teraz różaniec to jest albo w kościele albo w domu. Do trumny książka, różaniec takie coś, osobistych rzeczy nie.
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Tu takich nie było.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		Szare kluchy.
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Kowale owszem przed wojną, na każdej wsi był kowal i każdy kowal miał roboty po uszy. Narzędzia były takie które kowal na co dzień musiał zrobić, konia okuć i wóz okuć. teraz konia nikt nie kuje, bo nie ma konia na wsi. Ostatni kowal to był w czasie okupacji i po wojnie to kowal Stroński, co na rogu mieszkał, już nie żyje ten dziadek, to był ostatnim kowalem.

IV. Przejawy religijności tradycyjnej

1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	<p>W 39 roku jak Niemcy weszli do Polski. Kto chciał Polaka zabić to po prostu mógł zabić i to było internowanie Polaków tych politycznych i tu rozstrzeliwali. W piwnicach byli zamknięci, potem ich wyprowadzali i rozstrzeliwali. Drutami mieli ręce powiązane i w tym lesie ich rozstrzeliwali [Miejsce Pamięci Narodowej w Piotrowie]. Krzyż stoi, takie miejsce pamięci jest. To jest jakiś kilometr.</p> <p>Jest taki mały krzyż żelazny, poświęcony. Postawili go ci zbawidowcy, jest kamień krzyż i ławeczka. Może jakieś 10 lat jak to jest postawione.</p> <p>Jest krzyż jak się wjeżdża do wsi po lewej stronie. To prywatnie ufundowali, nazywali się Morscy. Postawili przed wojną i stoi do dzisiaj.</p> <p>Krzyż jest postawiony tutaj pod lasem na rozdrożu z okazji I komunii. Niedbalska szła do komunii i dziadek Ignac postawił</p>
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródła)	Nie ma.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	U nas w ogrodzie jest figura Jezusa. Stoi od sprzed wojny. Właścicielka najprawdopodobniej to postawiła i się do tej figury modliła przez okno, bo to było ogrodzone całe. Piotrowski mieszkał tutaj wtedy. Właściciel Piotrowski przed wojną.
4.	Miejsca kultu religijnego	Kościół w Radomiu Podniesienie krzyża, to filia ale parafialny to jest Połajewo pod wezwaniem Św. Michała.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Piesze do Lubasza.
6.	Lokalne odpusty	W Ryczywole są dwa odpusty Św. Mikołaja i św. Anny. Odpust będzie w niedzielę [15.09] w Radomiu na Podniesienie krzyża.

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	Dożynek przed wojną to tak nie widziałem i nie słyszałem. Dopiero po wojnie te dożynki się zaczęły i do dzisiaj te wieńce noszą do gminy i do kościoła. Robi sołtys i na gminne zanoszą i z tym wieńcem idą do kościoła.
2.	Dni gminy/wsi	Dni Ryczywołu.
3.	Lokalne festyny	Festyny to tutaj było takie współzawodnictwo, jeszcze istnieje. Zjeżdża się trzy wioski i rywalizują. Różne tam przeciąganie

		liny. Radom to jeszcze tam istnieje, bo tu to nikt nie chciał iść i prowadzić, a Radom jeszcze ich tam do powiatu, do gminy ich ciągną. Turniej wsi. Zaczęło się 19 lat temu, a skończyło z nami 14 lat. W Ryczywole, albo w Obornikach jest.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	<p>Kiedyś było mocne KGW i Kółko Rolnicze było mocne w 56-57 latach były, a teraz się rozleciało.</p> <p>Straż się rozleciała, bo gmina nikt nie funduje tego. Z parę lat ich nie ma. Remiza jest wybudowana.</p>